

Başvuru Numarası	: 2024/2490
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 04.06.2025/61
Karar Numarası	: 2025/362
Başvuran	: M.C.
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: -
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın barındırıldığı Yozgat 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından iyi halli olduğuna karar verilmesi ve açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının sağlanması taleplerine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 25/7/2023 tarihinden beri Yozgat 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığını, 29/9/2023 tarihinde koşullu salıverilmeye hak kazandığını, durumunun değerlendirilmesi amacıyla Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından birçok kez toplantı yapıldığını, yapılan beş toplantının ikisinde iyi halli olduğuna, geri kalan toplantılarda ise iyi halli olmadığına dair karar verildiğini, kendisiyle aynı Kurul toplantısında değerlendirilen suç örgütü üyesi olan bazı tutuklu/hükümlülerin iyi halli olduklarına dair karar bulunmadığı halde açık ceza infaz kurumlarına gönderildiklerini, kendisinin gönderilmemesinin ayrımcılık teşkil ettiğini, anne ve babasının yaşlı ve pek çok rahatsızlıklarının olduğunu, bakacak kimseleri olmadığını iddia etmekte; iyi halli olduğuna karar verilmesini ve açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

“Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)”

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesi şöyledir:

“Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...”

7. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(...

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi

tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. (...)"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında yer almaktadır.

13. Başvuru, başvuranın tutulmakta olduğu Yozgat 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından farklı tarihlerde yapılan toplantılarda iyi halliliğine ilişkin farklı kararlar verildiği, en son verilen kararın iyi halli olmadığı yönünde olduğu, kendisiyle aynı toplantıda değerlendirilen bazı mahpusların iyi halli olduklarına dair karar bulunmadığı halde açık ceza infaz kurumuna ayrıldıklarından bahisle bu durumun ayrımcılık teşkil ettiği iddialarıyla iyi halli olduğuna karar verilmesi ve açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının sağlanması taleplerine ilişkindir.

14. 29/12/2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Açık ceza infaz kurumları*" başlıklı 14'üncü maddesi, *"(3) Hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına 89'uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. (4) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına ilişkin idare ve gözlem kurulu kararları, infaz hâkiminin onayından sonra uygulanır. (...) (6) Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz*

kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri sürelerle, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.” hükmünü haizdir.

15. 5275 sayılı Kanun’un “Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi” başlıklı 89’uncu maddesinin üçüncü fıkrası “Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlar hakkında yapılacak açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin değerlendirmelerde idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği bir Cumhuriyet savcısı başkanlık eder.” hükmünü haizdir. Yapılan inceleme neticesinde; başvuranın işlediği suçun, 12/10/2004 tarihli ve 25611 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 103’üncü maddesinde düzenlenen “Çocukların cinsel istismarı” şeklinde olduğu ve başvuranın iyi hal değerlendirmesinin suç türü ve aldığı hapis cezasının süresine göre yapıldığı anlaşılmaktadır.

16. 2/9/2012 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği’nin “Kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak hükümlüler” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasına göre “Hükümlülerden; a) Toplam cezaları on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve yukarı olanlar ise onda birini kurumlarda infaz edip, iyi hâlli olan ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalanlar, ... açık kurumlara ayrılabilir.” Mezkûr Yönetmelik’in “Kapalı kurumdan açık kuruma ayırma kararı” başlıklı 10’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre de “Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin talepleri üzerine, koşulları taşıdıklarının anlaşılması hâlinde kurum idare ve gözlem kurulu tarafından açık kurumlara ayrılmalarına karar verilir. Hükümlünün koşulları taşımadığının anlaşılması halinde ise talebin reddine dair verilen gerekçeli karar ilgiliye tebliğ edilir.”

17. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları” başlıklı 16’ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.” hükmü çerçevesinde mahpusların iyi halli olup olmadığının belirlenmesi hususunda İdare ve Gözlem Kuruluna takdir yetkisi tanınmıştır.

18. Cumhuriyet savcısı başkanlığında toplanan Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından verilen 31/10/2024 tarihli ve ... sayılı kararda; “... infaz dosyası, doldurulan gözlem raporları ve bir bütün olarak değerlendirilmesinde; adı geçen maddetnamesine konu suçları ve devam eden yargılamalarının benzer nitelikte olduğu, işlemiş olduğu suçun bilincinde olmadığı, hükümlü tedbirsiz kaldığı dönemde suç işlemeye devam ettiği, bu sebeple hükümlünün salıverilmesi durumunda tekrar suç işlemeyeceği yönünde kanaat oluşmadığı, mağdureye ve çevresine zarar verme riskinin yüksek olduğu,

hükümlü hakkında servisler tarafından hazırlanan raporlar her ne kadar olumlu yönde olsa da bu raporlardan uzaklaştırılması gerektiği, adı geçen suça karşı meyilli olduğunun düşünüldüğü, tekrar açık ceza infaz kurumuna çıkması halinde firar etme riskinin oluşabileceği ve yeniden benzer mahiyette suç işleyebileceği, hükümlünün bu halde topluma zarar verebileceği, hükümlünün bu hali ile bir müddet daha kapalı ceza infaz kurumunda bulunmasının uygun olacağı” ifade edilerek başvuranın iyi halli olmadığının ve 31/10/2024 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının uygun olmadığının ifade edildiği anlaşılmıştır.

19. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “Kararlara karşı başvuru” başlıklı 39’uncu maddesi, “(1) İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6’ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.” hükmünü haizdir.

20. 23/5/2001 tarihli ve 24410 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun 4’üncü maddesinde; hükümlülerin cezalarının infazı, açık cezaevlerine ayrılmaları ve tahliyelerine ilişkin şikâyetleri inceleyip karara bağlamanın infaz hâkimliğinin görevi olduğu, 6’ncı maddesinde ise infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından tebliğden itibaren iki hafta içinde infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlenmiştir.

21. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

22.Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/6/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye